

Spis treści

Magdalena Ślusarska, Przedmowa	5
Michał Kopczyński, Dwór a rodzina chłopska — przymus i koegzystencja	13
Dariusz Główka, Inny pan. Chłopi w dobrach plebańskich na Mazowszu w XVII–XVIII wieku	27
Magdalena Ślusarska, Oświeceniowe modele biskupa, plebana i parafii. Kontynuacja czy zmiana tradycji?	37
Dariusz Główka, Przewodnik, inicjator, adwersarz? Uwagi o miejscu plebana w społeczności wiejskiej w XVII–XVIII wieku na przykładzie diecezji płockiej	55
Magdalena Ślusarska, <i>Powinność i należytość</i> . Wzajemne relacje między właścicielami dóbr a społecznością wiejską w świetle kazań z epoki stanisławowskiej	69
Magdalena Górską, Paweł Ksawery Brzostowski — autoportret ustawodawcy i mecenasa.	103
Anna Grześkowiak–Krwawicz, <i>Niech się nie znajdzie niewolnik w granicach Rzeczypospolitej</i> . Sprawa chłopska w publicystyce Hugona Kołłątaja w czasie Sejmu Czteroletniego	123
Tomasz Chachulski, <i>Winien jestem wspomnienie pamięci tego wieśniaka</i> . Franciszka Karpińskiego spotkania z wsią	133
Stanisław Janeczek, Wolność czy wolna wola? Jan Śniadecki — między tradycją a nowożytnością	145
Wykaz skrótów	157
Spis ilustracji	159
Ilustracje	161